

SESSIONS MATINALS DE CINEMA

Chomón per la mainada. Literatura infantil i cinema mut

Educació primària

GUIA DIDÀCTICA PER AL PROFESSORAT

Índex

- 1- Presentació i introducció a la proposta. Chomón per a la mainada. Literatura infantil i cinema mut
- 2- Propostes de treball previ
- 3- Descripció i materials per la sessió de Filmoteca: Chomón a per la mainada. Literatura infantil i cinema mut
- 4- Treball posterior
- 5- Continguts
- 6- Valoracions de la guia didàctica
- 7- Recursos educatius
- 8- Bibliografia i material consultat

ANNEX- Materials pel treball previ

© del text de la Guia Didàctica Educ'art serveis educatius i culturals

© Idea i Guió : Federació Catalana de Cineclubs



1- Presentació i introducció de la proposta: Chomón per a la mainada. Literatura infantil i cinema mut.

La Guia Didàctica “El cinema infantil de Segundo de Chomón” és una eina educativa que complementa les sessions de la Filmoteca: Chomon per a la mainada. Literatura infantil i cinema mut amb un DVD que conté cinc films de Segundo de Chomón de principis del segle XX que són “El gat amb botes”, “Aladí o la llàntia meravellosa”, “Alí Babà i els 40 lladres”, “La bella dorment” i “El petit polzet”.

La present Guia Didàctica pretén ser un material d’aproximació, amb continguts i propostes d’activitats, per aproximar el cinema de Segundo de Chomón i el món dels contes populars a l’escola amb la participació del professor que disposa d’aquesta eina i de les pel·lícules de la Filmoteca com a base per treballar-ho amb els alumnes d’educació primària.

- Nivells Recomanats

La Guia Didàctica “El cinema infantil de Segundo de Chomón” és una eina per tots els cicles d’educació primària. Cal matisar que pel cicle inicial de primària proposem la visualització de dues pel·lícules dels cinc films que conté el DVD, perquè no sigui tan feixuc: “Aladí o la llàntia meravellosa” i “La bella dorment”. Així doncs caldrà adequar la Guia, tant pel que fa a selecció d’activitats prèvies com posteriors, a aquesta edat, veient-se afectada la temporització de tota l’activitat, quedant molt més reduïda.

- Objectius de la Guia

Generals:

- Introduir-nos en el món del cinema fantàstic dels primers anys a partir de 5 curtmetratges de cinema infantil del director Segundo de Chomón.

Específics:

- Descobrir el cinema de Segundo de Chomón i en concret el cinema a partir de contes populars.
- Conèixer de més a prop qui era Segundo de Chomón i què va aportar al cinema.
- Gaudir dels trucs i dels efectes especials que inventa i utilitza en el seu cinema.
- Conèixer els contes populars a través del cinema mut.
- Tenir un contacte amb el cinema dels orígens de manera divertida, participativa i lúdica a partir de la realització de les activitats proposades.

- Temporització

Les activitats d’aprenentatge estan repartides en tres blocs. Aquestes activitats: lectura de la guia, realització de les propostes d’activitats, visionat del DVD de les pel·lícules de Chomón, han estat concebudes per ser desenvolupades aproximadament en 25 hores.

Es proposa una temporització completa en tres fases diferents: el treball previ a la visualització de les pel·lícules, l’activitat del visionat de les pel·lícules i les activitats que es poden realitzar posteriorment al visionat.



2- Propostes de treball previ

Activitat	Objectius	Durada
Buscar, a la biografia de Segundo de Chomón, els anys de les pel·lícules i explicar en quina etapa de la seva vida les va realitzar.	Conèixer qui era Segundo de Chomón i el seu cinema.	1 hora
Veure fragments del documental de TV3 Chomón dedicat a Segundo de Chomón: * Fitxa tècnica ANNEX 1.	Familiarització amb els materials audiovisuals per tal de conèixer també qui era i com era el cinema de Segundo de Chomón i els seus contemporani.	2 hores
Lectura dels contes que posteriorment visualitzarem al DVD: es pot començar per la lectura de l'argument dels cinc contes i continuar amb la lectura dels contes originals: - El Gat amb Botes - La Bella dorment - El petit Polzet els tres de Charles Perrault - Aladí i la llàntia meravellosa - Ali Babà i els 40 lladres ambdós dels contes de "Les mil i una nits"	Reconèixer l'argument de les pel·lícules que visualitzarem a partir de la lectura de la font original.	3 hores
Preparació de l'excursió al cinema: participar en l'organització i plànning d'anar al cinema o al teatre per a la sessió de la Filmoteca (horaris, mitjà de transport, permisos, noms responsables, repartiment de tasques...).	Incentivar la capacitat d'organització d'una activitat fora de l'aula.	1 hora
Visualització de cinema mut: de Segundo de Chomón o de Georges Méliès o fins i tot de Charles Chaplin, més conegut pels nens i nenes, posant especial èmfasi en: - els gestos i l'expressivitat dels personatges. - la lectura d'intertítols. - el cinema en blanc i negre i el cinema acolorit.	Familiaritzar-se amb el cinema mut i els seus recursos narratius molt diferents als del cinema d'avui en dia.	2 hores
VEGEU a l'ANNEX 1 tota la documentació necessària per a realitzar aquestes activitats		
TOTAL		10 hores



3. Descripció i materials de la sessió de la Filmoteca. Chomón per la mainada. Literatura infantil i cinema mut.

Participar a les sessions de la Filmoteca, Chomón per a la mainada. Literatura infantil i cinema mut.

- La fitxa de la Sessió

Descripció: El cinema mut és un llegat artístic desconegut pels més petits. Amb la intenció de donar-lo a conèixer, s'han recollit cinc films de principis del segle XX, basats en clàssics de la literatura europea i aràbiga. Son: "El gat amb botes", "Aladí o la llàntia meravellosa", "Alí Babà i els 40 lladres", "La bella dorment" i "El petit Polzet" i tenen com a nexa la figura de Segundo de Chomón, el gran cineasta, que en dirigí un parell, s'encarrega de la fotografia o dels efectes especials d'uns altres.

Per acostar els films al públic petit d'avui en dia, s'ha optat per narrar els contes en directe i sonoritzar-los afegint música composta especialment per a ells.

Exotisme, princeses, misteri, sentiments, fum, música, ogres i llànties meravelloses per aconseguir que els més menuts s'apropin per primera vegada al cinema silent.

Característiques. La sessió incorpora un narrador de contes en directe i afegeix una banda sonora musical composta especialment per a ells per en Josep M^a Baldomà.

Lloc: òptimament a una sala de projecció (cinema o teatre). A Girona l'activitat es realitzarà al Cinema Truffaut.

Idea i conceptualització: Julio Lamaña (Federació Catalana de cineclubs)

Realització: Federació Catalana de Cineclubs amb el material de la Filmoteca de Catalunya

Durada: 1 hora

- Les fitxes tècniques de les Pel·lícules

EL GAT AMB BOTES

Producció: 1903 (Pathé)

Gènere: conte infantil Metres:180

Cromatisme: 150m en blanc i negre i 30 il·luminat manual. Direcció: Lucien Nonguet o Albert Capellani

Decoració: Lorant-Heilbronn

Intèrprets: Bretteau, Edmon Boutillon

Comentaris: Es composava de set quadres, l'últim dels quals era il·luminat a color.

Acoloriment a mà per Segundo de Chomón al seu taller a Barcelona Durada: 11'04"



ALADÍ O LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

Producció: 1906 (Pathé)
Gènere: conte
Metres: 250
Cromatisme: 215m en blanc i negre i 35 en color
Direcció: Albert Capellani
Fotografia i trucatges: Segundo de Chomón
Durada: 11'34''

ALÍ BABÀ I ELS QUARANTA LLADRES / ALI BABA ET LES 40 VOLEURS

Producció: 1907 (Pathé) Gènere: conte
Metres: 350
Direcció: (?)
Decoració: Lorant-Heilbronn
Fotografia i trucatges: Segundo de Chomón
Durada: 13'20''

LA BELLA DORMENT/ LA BELLE AU BOIS DORMANT

Producció: 1908 (Pathé) Gènere: conte infantil Metres: 300
Cromatisme: 40m en blanc i negre i 260 en color
Guió i direcció: Lucien Nonguet
Decoració: Lorant-Heilbronn
Fotografia i trucatges: Segundo de Chomón
Intèrprets: Julienne Mathieu
Comentaris. La Pathé Frères havia realitzat al 1902 amb direcció d' Albert Capellani,
Una primera versió també amb 300 metres també en 12 quadres, l'últim dels quals il.luminat en els tallers de Chomón de Barcelona.
Durada: 13'24''

EL PETIT POLZET/ LE PETIT POUCKET

Producció: 1909 (Pathé) Gènere: conte infantil Metres: 310
Cromatisme: il.luminada a color 150m i 160 en blanc i negre Direcció, fotografia i trucatges: Segundo de Chomón Decoració: Lorant-Heilbronn
Durada: 10'38''



- El guió del Narrador

EL GAT AMB BOTES

1ª Seqüència – “Un vell moliner al morir reparteix els seus béns”

Vet aquí, en una terra llunyana fa molts i molts anys, hi vivia un vell moliner. La seva fortuna no anava més enllà del seu molí, el seu ase i el seu gat, que li havia fet companyia durant tots els anys que havia dedicat a moldre el gra al seu gran i vell molí.

Un bon dia el vell moliner va cridar als seus tres fills. Sabia que ja no li quedaven gaires forces i els hi digué:

-Fills meus, el meu cor bateja més lent que la mola del nostre vell molí, em moro i abans vull repartir la meva petita fortuna...

Repartir les seves riqueses era més fàcil que moldre tot el gra del poble.

Al fill gran li deixà el vell molí, al mitjà l'ase que era més vell que el moliner, i al fill petit li deixà el gat. Tan sols pronunciar aquestes paraules el vell moliner va morir.

2ª Seqüència – “Al pobre hereu li toca el gat”

El més petit dels germans plorava desconsolat. El seu pare havia mort i els seus germans reien de la seva herència, un gat ple de puces que tot d'una se li presentà com ho fan les persones!

-Benvolgut amo! Jo faré de vos un dels homes més rics i afortunats de la comarca! Deixeu de lamentar-vos i doneu-me una bossa i un parell de botes.

Les botes li anaven com fetes a mida. La bossa, del mateix color que les sabates li donaven un toc molt elegant. I per arrodonir-ho l'amo li col·locà un barret amb una gran ploma.

Amb un aire senyorial el gat li demanà al seu amo que el seguís!

-Seguiu-me senyor, el duré fins la seva fortuna!

3ª Seqüència – “Ball de conills, El gat caçador”

El gat sabia del cert, que el primer que havia de fer per fer feliç al seu nou amo era omplir-li la panxa, així que s'endinsà al bosc fins que trobà una colla de conills que jugaven i ballaven sense saber que un gat famèlic els hi anava al darrera...

(Música Ball de Conills)

El gat va esperar fins que tot d'una saltà davant els conills. El conill més despistat no va tenir temps de fugir, el gat el va posar dins d'un sac i li digué al seu amo.

4ª Seqüència – “L'astúcia del gat”

Tot just tornaven de menjar-se el conill, quan el gat li demanà al seu amo que es treies les robes i fes veure que s'ofegava a la vora del riu per on passejaven. S'acostava la carrossa del rei amb la seva filla, la princesa, la jove soltera més maca i rica de la comarca, deien.

-Socors!! Socors!! El Marquès de Carabàs s'ofega! Salvin al meu amo! És un bon home! Pietat!

Els homes del rei van treure a l'amo del riu creient que era un marquès de veritat.

La princesa i el rei van cobrir al marquès amb les seves robes i el convidaren a pujar a la carrossa.



5ª Seqüència – “Visita reial del Marquès de Carabàs”

-Escolteu!

Va dir el gat a uns pagesos que treballaven els camps de l'ogre més salvatge i dolent d'aquelles contrades.

-Si dieu que aquestes terres són del marquès de Carabàs, prometo deslliurar- vos de l'ogre. Els pagesos farts de treballar per aquell ogre tan dolent van acceptar fer veure que treballaven les terres del Marquès de Carabàs.

En arribà la carrossa reial, el rei preguntà a un dels seus homes...

-De qui són aquestes terres que tanta gent les treballa?.

-Aquests pagesos diuen que treballen pel Marquès de Carabàs.- Li digué el secretari al seu rei.

El Rei fascinat per aquelles terres li digué al Marquès que era un home afortunat, i que segur que era bon home, doncs aquells pagesos treballaven amb molta alegria.

Els pagesos contents per la promesa que els hi havia fet el gat, van començar a celebrar amb un gran ball que mai més treballarien per aquell ogre!

(Música Ball dels Pagesos)

6ª Seqüència – “L'ogre màgic, pel ratolí dolent un gat bo”

El gat, va córrer al castell i es presentà davant de l'ogre.

-Oh, gran ogre! He sentit parlar dels seus poders màgics!

-Aparteu! –li digué l'ogre- Estic preparant un nou encanteri!

I mentre li deia això al gat agafava 2 nens i els posava dins d'una olla.

El gat va dir-li a l'ogre que havia sentit a parlar del seu castell màgic i dels encanteris que s'hi feien a dins.

- Ximpleries!- va dir l'ogre- Ara veureu què és fer màgia de veritat!

I amb un moviment de mà s'obrí una porta i uns esquelets es van posar a ballar.

- Bravo- va fer el gat.

Però encara hi havia més, amb un altre moviment s'obrí una altra porta. A dins criatures fantasmals ballaven al ritme que l'ogre volia.

El gat li va demanar a l'ogre si seria capaç de convertir-se en un lleó ferotge. L'ogre va aixecar-se de la cadira i tot d'una es convertí en un lleó.

-Certament feu molta por! Prou senyor!!!- li digué el gat.

Però encara li demanà a l'ogre si seria capaç de convertir-se el un ratolí petit com un cigró. Dit i fet. L'ogre es convertí en un ratolí petit, petit.

El gat no s'ho va pensar dues vegades i es llençà sobre el petit ratolí i “nyam!!”, se'l menjà.

7ª Seqüència - “Les noces”

Ara, sense ogre, aquell castell seria pel seu amo, pensà el gat. Va fer parar la taula pels convidats reials i va córrer a obrir les portes del castell al rei, la princesa i el nou marquès de Carabàs.

- Benvingudes ses majestats al castell del Marquès de Carabàs.

El rei i la princesa van quedar fascinats per les riqueses que hi havia dins el castell.

El gat va veure als ulls del seu amo com n'estava d'enamorat de la princesa així que digué:

- Si a sa majestat li sembla bé m'he pres la molèstia de prepara el casament amb més, menjar, més flor i més música que mai hagueu vist, ja que la seva filla i el meu marquès, només així podrien casar-se.

Aquell dia tothom era dins del castell celebrant que mai més veurien a l'ogre i que aquell fill de moliner i el seu gat s'havien convertit en els més rics de la comarca.



ALADÍ I LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

1ª Seqüència – “Aladí el mandrós”

En una terra on la gent munta camells i porta mocadors al cap hi viva una mare amb el seu fill, l'Aladí.

L'Aladí era un noi una mica mandrós que només pensava en trobar algun dia la princesa Halima del palau que hi havia prop de casa seva. N'estava del tot enamorat.

La mare farta de veure al seu fill tot el dia assegut sense fer res, el va fer sortir de casa a guanyar alguns calerons.

2ª Seqüència –“L' Aladí troba la princesa”

En sortir de casa l' Aladí va buscar un lloc per tornar a seure i pensar en la seva princesa Halima. I sense adonar-se'n, una comitiva reial amb la princesa Halima s'acostava pel darrera.

La princesa en veure'l va quedar fascitada . (L'aladí era un noi molt maco).

El jove va quedar-se bocabadat mentre la princesa marxava.

Un vell una mica estrany s'acostà a l'Aladí i li digué que podia donar-li 10 monedes d'or si l'acompanyava al bosc. L' Aladí que no tenia ni un ral a la butxaca va acceptar.

3ª Seqüència- “ La llàntia maravellosa”

Un cop van ser al bosc, el vell li demanà a l' Aladí que fes una pila de llenya. I com un mag de veritat va fer que sota la pila de troncs aparegués una porta.

-Baixa, i porta'm la meva vella llàntia d'oli.- Li digué el vell.

Quan va ser a baix. L'Aladí es va trobar amb dos grans gerros que brollaven monedes d'or, però en acostar-se els gerros es van convertir en dos grans monstres!

El jove Aladí va seguir endavant, molt espantat, fins que es va topar amb un pomer, les pomes però eren d'or! Mai abans havia vist tant or junt!

Davant seu, dalt les escales com si fos un gran tresor es trobava la llàntia del vell, l'Aladí s'hi va acostar i l'agafà.

-Tanta cova i tants tresors per una llàntia d'oli?- pensà l' Aladí.

Tot just a les escales es trobà amb el vell que només volia la seva llàntia. L'Aladí li demanà les monedes d'or que li havia promès, el vell en veure que no podia recuperar la llàntia sense pagar a l'Aladí el va tancar a dins de la cova.

Desesperat i amb molta por l'Aladí es va posar a plorar, quan de sobte, d'un gerro gegant aparegué una criatura misteriosa que li demanà a l'Aladí què li passava.

-Aquell vell sonat m'ha tancat aquí, ajuda'm a sortir!...

I aquella criatura va fer desaparèixer la paret que el vell havia aixecat a la sortida de la cova.

Gràcies- Li digué l'Aladí.

En sortir ja no quedava res de la cova, havia desaparegut. El jove va córrer a casa de la seva mare a explicar-li tot.

Després de beure i menjar l'Aladí va netejar aquella vella llàntia i de sobte un geni aparegué al ben mig de la casa.



- M'heu cridat amo i senyor?. Digué el geni- Els seus desitjos són ordres per mi...- afegí.

L'Aladí no va trigar en dir-li al geni que feia dies que no menjaven un bon plat de cous-cous amb dàtils. De sobte va aparèixer una taula plena de viandes. La mare i el jove van llançar-se al damunt a menjar.

-Geni, mira quines robes portem! Fa anys que no podem comprar ni un pedaç de roba. El geni va fer un moviment de mans i "Zasssss!!!" la mare i el jove semblaven fills d'algun Califà.

-I amb la casa què pots fer geni? Fa anys que no podem pintar, ni comprar un sol moble. Amb un altre moviment el geni va transformar l'humil caseta de l'Aladí i sa mare en un palau majestuós.

En sortir del seu nou palau es van trobar amb tota la cort que tenia al seu servei, li van acostar el seu cavall i es va dirigir al palau de la princesa Halima. Al seu pas tothom el saludava.

4ª Seqüència - "L'Aladí obté la mà de la princesa"

En arribar a palau tothom ja sabia que ell era el nou príncep Aladí, el rei i la princesa esperaven la seva visita.

En arribar l'Aladí va mostrar els seus respectes a ses majestats i els hi ensenyà el seu gran tresor: una vella llàntia d'oli.

- I això és el teu tresor ?- li digué el rei.

- Espereu i veureu...- li respongué l' Aladí.

Va fregar la llàntia i va fe aparèixer una dotzena de servents amb safates amb els millor menjars. El rei i la princesa van quedar del tot bocabadats.

Certament ets un príncep digne de merèixer la mà de la meva filla.- va dir el rei- i sé també que li tens el robat el cor, així que teniu el meu consentiment per celebrar el vostre casament.

Així que la princesa Halima i l'Aladí van marxar cap el palau on els esperava la mare del jove.

Un cop dins l'Aladí donà les gracies a la llàntia i va mostrar el palau a la princesa.

(Música ballarina del vel)

5ª Seqüència- " El vell vol la llàntia"

El vell havia sentit a parlar de la transformació de l'Aladí en príncep, així que es dirigí al seu palau a buscar la llàntia. Un cop a dina va agafar la llàntia i li demanà al geni que s'emportés la princesa i tornés a deixar la casa de l'Aladí com abans. Dit i fet. En un tres i no res, l'Aladí es quedà sense princesa i rodejat de la petita i humil casa que tenia abans. Mentre la mare i l'Aladí es lamentaven de la seva desgràcia la guàrdia reial va arribar a la casa l'Aladí. El rei estava molt enfadat, per ell l'únic culpable de la desaparició de la princesa era l'Aladí.

6ª Seqüència- " El triomf de l'Aladí "

En sortir de casa , una pobre velleta li demanà alguna moneda a l'Aladí.

- Tingui bona dona, és el que em queda d'una gran fortuna.

En donar-li la moneda la vella es transformà en una fada i per recompensar la generositat de l'Aladí li tornà tota la seva fortuna i el conduí fins on aquell vell malvat tenia segrestada la princesa. Amb la mateixa daga que li havia donat la fada va donar mort al vell i va poder alliberar a la princesa.



El rei va tornar a donar el seu consentiment perquè se celebrés aquell casament. I així va ser. Es va celebrar com mai s'havia fet abans.
El geni els hi va regalar grans danses amb música i molts ballarins.
(música danses de noces)
L'Aladí i la princesa van ser la parella més feliç d'aquelles terres i van viure en un gran palau amb el que des d'aleshores va ser el seu amic: el geni de la llàntia.

ALÍ BABÀ I ESL 40 LLADRES

1ª Seqüència – “Ali Babà el llenyataire”

Vet aquí un mati d'estiu un llenyataire anomenat Alí Babà es disposava a carregar de troncs la seva mula per dur-la després al mercat i guanyar-se el seu petit jornal de cada dia. Quan de sobte va sentir veus, semblava que s'acostés molta gent. Espantat l'Alí Babà va amagar la seva mula i tot seguit buscà el millor amagatall per ell. Volia saber què eren tantes veus. Què passaria si el trobaven allà amagat?

2ª Seqüència –“Obre't Sèsam”

De sobte 40 lladres amb 40 sacs van aparèixer pel camí, anaven carregats i feien cara de tenir pocs amics. Allà on s'havia amagat l'Alí Babà hi havia, rere una gran pedra, una cova amagada. El cap dels lladres va dir:

-És aquí! Obre't sèsam!

La gran pedra es va moure i deixà al descobert l'entrada a la cova! El cap donà l'ordre:

-Tots els sacs a dins!

I els 39 lladres van entrar un a un dins la cova.

Van anar apilant els sacs al costat dels tresors que ja tenien: collarets, pedres precioses, estàtues d'or, cofres amb monedes, corones de reis,..

El cap va fer que s'apilessin totes les monedes d'or juntes. Li agradava veure- ho tot al seu lloc.

Un cop van tenir-ho tot al seu lloc, el cap va ordenar que tothom abandonés la cova. En sortí pronuncià les paraules:

-Tanca't sèsam! – i la pedra es mogué fins a cobrir del tot l'entrada de la cova. L'Alí Babà no s'ho podia creure, havia trobat l'amagatall dels 40 lladres més coneguts d'aquelles terres, segur que a dins hi havia una fortuna!

-Obre't sèsam. –va dir. I la pedra va deixar al descobert la cova.

Un cop dins no s'ho podia creure!! Abans d'entrar més endins va dir:

-Tanca't sèsam. –així ningú podria veure que havia entrat.

3ª Seqüència –“El tresor”

Quina fortuna trobà a dins!! Amb tot allò ja no li caldria més anar al bosc a recollir llenya! Va agafar un sac i el va carregar tant com va poder.

Va sortir ràpid de la cova i vigilant que ningú el veiés va dir les paraules:

-Tanca't sèsam! –i la porta es va tancar.

Va recollir a la seva mula, li va carregar el sac i cames ajudeu-me cap a casa!

L'Alí Babà tenia por que algú li preguntés què duia al sac, ningú podia saber que havia robat als 40 lladres!

Va picar a la porta de casa seva i va entrar ràpid amb la mula vigilant que ningú el veiés.



4ª Seqüència – “Cassim el tafaner”

Un cop a casa la dona de l'Alí Babà no entenia res! Què eren aquelles preses? L'Alí Babà va buidar el sac i una a una van anar buidant les bossetes de monedes d'or. Amb tot aquell tresor tenien diners per tota la vida fins i tot pels fills que volien tenir!

De sobte, Cassim, el veí tafaner va treure el nas per la finestra i va veure aquella pila d'or!

-On ho heu robat això? - Els hi va dir.

-A una cova, allà on tallo llenya.- li va dir l'Alí al vell Cassim.- només has de dir “obre't sèsam” i la pedra es mourà.

5ª Seqüència - “ En Cassim no té memòria”

En Cassim va trobar ràpid la porta.

- Obre't sèsam!- i la porta es va obrir.

Un cop a dins no ho podia creure, mai havia vist un tresor tan gran! De sobte va sentir veus... va corre a la sortida i es va topar amb la gran pedra.

- Obre't blat de moro!- i la porta no es va moure.

No recordava quina llavor era la que necessitava per la paraula màgica.

No li quedava més remei que amagar-se on pogués. El cap i els 39 lladres van entrar a la cova.

- Aquí ha entrat algú, falta el tresor d'ahir!- va dir el cap molt enfadat.

Tots els lladres es van enfadar molt, un d'ells va tancar el cofre i van poder veure en Cassim com s'intentava amagar.

- Ningú ha robat mai als 40 lladres! Ho pagaràs molt car!

El cap va encarregar a un lladre que investigués qui coneixia la cova al poble, algú li havia explicat el secret a en Cassim.

El cap dels lladres havia decidit que en Cassim pagaria amb el seu cap haver entrat a la cova, abans però, el cap dels lladres va voler oferir un últim regal a en Cassim abans de morir: un dels balls que els seus lladres i la seva esposa solien fer en nits de lluna plena.

(música ball de lladres)

El cap dels lladres va reunir als lladres més grans per a donar-li el càstig a en Cassim.

6ª Seqüència- “ El venedor d'oli”

Un cop el cap dels lladres va saber que l'Alí Babà havia estat el lladre va decidir disfressar-se de venedor d'oli i acostar-se a la casa de l'Alí Babà. A dins d'unes grans tines hi va amagar els seus millors homes per a sorprendre a l'Alí. Van trobar ràpid la casa de l'Alí, un lladre l'havia marcat amb una “X” a la porta.

- Bon dia bon home!- li va dir el cap dels lladres a l'Alí.- ens preguntàvem si podríem fer nit en la seva casa, porto un carregament d'oli per l'altre punta del país i necessitem menjar i dormir, li pagarem bé!

L'Alí li va ensenyar el pati on podia deixar el seu carregament i el convidà a prendre un te. El convidà a seure. L'Alí no havia reconegut al cap dels lladres, s'havia cregut que era un venedor d'oli de veritat.

La dona de l'Alí segué també a prendre un te amb el venedor d'oli, segur que tenia moltes històries per explicar.

De sobte el llum d'oli de l'habitació es va apagar.

- Vaig a buscar una mica d'oli! –digué la dona de l'Alí.

Els lladres amagats a les tines van sentir que s'acostava la dona. Aquesta en veure les tines d'oli del venedor va pensar que podria haver-ne agafat una mica, quan sentí sorolls de dins les tines. Va adonar-se que eren lladres amagats.



7ª Seqüència - “Lladres fregits”

La dona de l'Alí va dur oli bullint i va tirar-ne a dins de totes les tines. Els lladres amagats van quedar ben socarrimats.

8ª Seqüència - “ El cap mort”

La dona de l'Alí es va acostar en silenci als dos homes que encara xerraven. Va agafar un garrot i acostant-se pel darrera va clavar-li un mastegot al cap que el va deixar ben estabornit.

La dona va explicar-li tot el que havia descobert, van entendre que eren els 40 lladres de la cova. Un cop mort el cap dels lladres van repartir totes les riqueses entre els seus veïns més pobres i van celebrar que mai més cap lladre s'acostaria per aquelles terres.

9ª Seqüència - “ Triomf apoteòsic de l'Alí Babà”

(Música Ball Victòria)

LA BELLA DORMENT

1ª Seqüència – “El naixement de la princesa”

Hi va haver una vegada un rei i una reina que desitjaven molt tenir fills. Després de molt de temps, la Reina va tenir una nena. Era tanta la seva alegria que el Rei va anunciar una gran festa pel bateig. Tota la cort estava feliç de veure als seus reis tan contents amb la seva filla.

2ª Seqüència – “Set fades van ser les madrines”

Com a madrines de la petita Princesa, van convidar a totes les fades que van trobar al regne, un total de set. Les fades en veure la nena van coincidir en dir que era la nena més maca que havien vist mai.

De sobte va aparèixer la fada dolenta, la fada més dolenta del regne.

-Us heu oblidat de mi! - va dir molt furiosa, i com a venjança va llançar un encanteri contra la Princesa:

-"El dia del teu aniversari número setze et punxaràs amb una agulla i moriràs!" L'última de les fades bones va dir amb veu dolça:

-Majestats, la vostra filla es punxarà el dit amb una agulla, però no morirà. Dormirà profundament i passats cent anys un príncep la despertarà.

3ª Seqüència – “Es prohibeixen les agulles”

El Rei, espantat, va ordenar que destruïssin totes les agulles del regne.

“Avis del rei: Es prohibeix utilitzar agulles en tot el regne”

Tots els vilatans van anar deixant les seves agulles en un pila, i ningú va poder cosir en els següents anys.

4ª Seqüència – “La princesa fa 16 anys”

La pobre princesa havia fet els 16 anys i els seus pares no la deixaven sortir de la seva habitació, tenien por que es complís la predicció de la fada dolenta i que la princesa dormís per sempre.



Els seus pares venien a visitar-la, però ella estava farta d'estar tancada a la seva habitació!! No havia fet res dolent, per culpa d'una fada boja havia de quedar-se tancada!

5ª Seqüència – “La fuga de la princesa”

Un dia, l'ajudant de la princesa, que ja era una dona velleta, es va quedar adormida. La princesa no s'ho va rumiar dues vegades va marxar de l'habitació. Mentre passejava pel castell un dels homes del rei la va trobar i la va voler dur a la seva habitació. La princesa que era una noia molt llesta se les va empescar per acabar tancant a l'ajudant del rei. Va passejar per racons del castell que ni tan sols sabia que existien. Realment allò era una aventura per la princesa.

6ª Seqüència – “L'ajudant del rei s'allibera”

L'ajudant del rei va aconseguir alliberar-se i va avisar a la guàrdia reial perquè tothom busqués la princesa. La seva aventura pel castell la va dur a descobrir una petita habitació.

7ª Seqüència - “La princesa es punxa”

Allà la fada dolenta disfressada de vella, cosia amb agulla i fil - Mai havia vist res similar! - va exclamar la Princesa, prenent una de les agulles. Poc després ... Es va punxar el dit! tal i com havia previst la fada dolenta! A l'instant la princesa va caure, quedant profundament adormida. El Rei, desconsolat, va traslladar a la bella Princesa i la va ficar en el seu magnífic llit d'or i plata.

8ª Seqüència - “ El castell s'adorm”

Era tan gran la tristesa del castell sencer que van cridar a la més gran de les fades. La fada al veure la gran tristesa de tots els habitants del castell, va dir al rei :
- Majestat, per a que la nostra Princesa no es trobi sola en el somni, tots dormiran i no es despertaran fins que ella es desperti.
Just després d'haver pronunciat aquestes paraules, tots al castell van caure adormits. La fada va recórrer tots els racons dels castell adormint a tothom qui trobava. A partir d'aquell moment, un bosc màgic va cobrir el castell.

9ª Seqüència - “ 100 anys després”

I així van passar cent anys fins que, un príncep ben plantat va sortir del seu regne amb tota la seva cort buscant una princesa. Junts duien més de 4 dotzenes de cavalls.

10ª Seqüència - “El cavall s'aturà”

El príncep, ben plantat, muntat en el seu cavall va passar a la vora del castell adormit, màgicament el seu cavall es va aturar. En veure el castell li preguntà a un bon home pel castell i aquest li digué:
-És un Castell encantat, tots estan adormits fa 100 anys!!.-li va dir el vell.
Tot just desmuntar del seu cavall, el bosc impenetrable es va obrir davant dels seus ulls i va veure el castell. El Príncep, intrigat, va entrar en aquell lloc, on tothom semblava dormir.

11ª Seqüència - “Quina son!”



El príncep estava meravellat, aquell castell era més gran que el seu. Com podia ser que ningú abans li hagués parlat d'aquell lloc?

En arribar a la porta va adonar-se que era cert, tothom dormia. Els vigilants dormien drets a la porta!!

Hi havia gent dormint per tot arreu!

12^a Seqüència - “Què passa?”

Certament, allò era el més estrany que havia vist mai!! Tots els soldats, les donzelles, els ajudants, els bufons, els savis, els bruixots, els metges, els perruquers, els mossos, tothom dormia com si fossin nens petits!!! I els reis del castell dormien també? Hi hauria princesa?

13^a Seqüència - “La cambra de la princesa”

I per fi va arribar a la cambra de la princesa, la seva ajudant dormia com fa 100 anys a la mateixa cadira.

-Quina princesa tan maca!- va dir el príncep!!!. En va quedar enamorat de cop. Ràpid i decidit va fer un petó molt tendre a la mà de la princesa i aquesta despertà.

-Gràcies bon príncep. -va dir la princesa. - m'heu alliberat del meu somni etern.

Rere una fumata groga va aparèixer la fada bona i la princesa li va agrair que hagués encertat la seva predicció, finalment havia vingut un príncep a despertar-la.

La fada va anar despertant un a un a tot el castell: els soldats, les donzelles, els ajudants, els bufons, els savis, els bruixots, els metges, els perruquers, els mossos...

14^a Seqüència - “Les noces”

Tothom ja sabia que quan despertés el castell seria per celebrar un casament. La fada va organitzar a tothom al saló més gran del castell i allà van aparèixer les altres 6 fades.

Tots plegats van celebrar que s'hagués acabat aquell malefici per sempre més.

EL PETIT POLZET

1^a Seqüència – “La gran misèria d'uns pares pobres”

Fa molts i molts anys en un petit poble de muntanya hi vivien un home i una dona i els seu set fills. En Polzet era el més petit, per això l'anomenaven com el dit de la mà.

Crèdits (2)

“Traducció dels crèdits (2)”

En Polzet va veure aquella nit com el pare i la mare feien cara de preocupats. Així que s'amagà sota la taula mentre els seus germanes eren al llit.

Allò que sentia era horrible! Els pares volien deixar els seu 7 fills amagats al bosc ja que l'ogre que vivia per aquelles terres volia menjar-se'ls!

Mentre els pares ploraven desconsolats en Polzet va marxar a l'habitació amb els seus germans.



2ª Seqüència – “Traducció dels crèdits (3)”

L'endemà al matí els pares van preparar amb molta pena el viatge dels seus fills. Un cop tots van ser fora, van endinsar-se al bosc dient a tots els fills que anaven a collir llenya. En Polzet però en duia una de cap, per saber com tornar a casa va deixar pedretes per marcar el camí. Era petit però molt intel·ligent.

3ª Seqüència – “Traducció dels crèdits (4)”

Van anar bosc endins, tan endins com no havien arribat mai.

-Com és que anem tan lluny a collir llenya?- es preguntava un dels set fills. -Al costat de casa hi ha troncs que cremarien un dia sencer!

Van seguir més endins fins que el pare va fer un senyal a la mare perquè marxés. Mentre els fills collien la llenya els pares van desaparèixer.

4ª Seqüència – “Traducció dels crèdits (5)”

Els pares van arribar a casa amb el cor encogit.

-Què serà dels nostres 7 nens?. – deia la mare plorant...

-Ni tan sols sabríem tornar al lloc on els hem deixat!. – li contestà el pare.

(dins de la casa)

Quina casa més buida sense els nens, l'habitació amb els set llitets va fer plorar a la mare.

-Quina desgràcia!!. –Es repetia.

(al bosc)

Els 7 fills seguien collint llenya quan un d'ells va trobar a faltar a la mare i al pare.

-On són? –Va dir un germà.

-Els hem de trobar, aviat es farà fosc!. -Va dir un altre.

Tots van arrencar a plorar no els hi agradava la idea de fer nit al bosc. Entre plors i més plors en Polzet els hi va dir:

-Seguiu-me, us duré a casa!

I tots els germans van seguir a en Polzet pel seu caminet de pedres.

Van seguir caminant i caminant, pujant i baixant. Al peu de l'alzina més gran del bosc va dir:

-M'enfilaré i buscaré el camí cap a casa! Un cop dalt de l'alzina va dir:

Crèdit 6

- Veig llum!

Semblava un castell...

Va baixar al peu i va dirigir als seus germans cap castell, allà segur que trobarien ajuda...

5ª Seqüència “Traducció dels crèdits (7)”

-Bon dia senyora. –va fer en Polzet.

-Valga'm Déu!. –va dir la senyora- què hi feu aquí?

En Polzet li va dir que si podien dormir aquella nit al seu castell tan gran, la dona els hi va dir que no era pas seu. Ella treballava pel maleït Ogre.

Tots es van espantar molt, però la dona els hi buscà un amagatall.

Crèdits 8

-Sento olor de carn fresca!. –Va dir L'Ogre.



-Fa temps que no ensumava aquesta oloreta a nen petit! Qui hi ha al meu Castell?
La dona s'afanyava en fer-li creure a l'Ogre que eren imaginacions seves. Però... L'olfacte mai havia fallat a l'Ogre, va trobar l'amagatall dels nens.

Crèdits 9

La dona li demanà que deixés que els 7 nens passessin la nit aquí.
A dormir va dir l'Ogre i demà me'ls cruspí amb una bona salsa!

6ª Seqüència “Traducció dels crèdits (10)”

La dona va dur als 7 fills a l'habitació de les 7 filles de l'ogre. Tots 7 es van posar al llit però quan la dona marxà en Polzet va tenir una idea.

Va posar els 7 barrets dels seus germans al cap de les filles de l'Ogre i les corones que duïen aquestes sobre els caps dels seus germans.

De sobte l'Ogre entrà a l'habitació amb una gran espasa a la mà, i sense rumiar-ho massa va tallar el coll a les seves 7 filles creient que eren els 7 nens que volia menjar-se.

-I ara a encendre el foc. –va dir l'Ogre. – avui m'atiparé amb aquests 7 marrecs! En Polzet va despertar als seus germans i tots 7 van emprendre la fugida d'aquell castell.

7ª Seqüència “La fugida”

Mentre fugien pel bosc van sentir un gran soroll. Eren les passes de l'Ogre que els hi anava al darrera!

En Polzet es va quedar ben amagat i esperà fins que l'Ogre cansat de córrer pel bosc jagué a descansar. Tan cansat estava que es va quedar adormit.

Crèdits 12

“Traducció dels crèdits (12)”

En Polzet molt decidit va treure-li les botes màgiques a L'Ogre. Amb aquelles botes segur que trobaven ràpid el camí a casa, a més l'Ogre sense les botes ja no seria mai més tan poderós!

Un cop es despertà, l'Ogre, s'adonà que ja no duia botes i que era tan petit com qualsevol dels humans que es menjava cada dia.

En Polzet amb aquelles botes va adonar-se que podria volar. Va córrer tant pel cel que la gent que el va veure va pensar que era un ocell.

8ª Seqüència - “Els nens tornen a casa”

El pare dels nens que encara estava plorant pels seus fills no s'ho va creure!

-Pare!!! Ja sóc aquí!

El pare va avisar a la mare i tots 3 van decidir anar a buscar a la resta dels germans.



- Els Intertítols

Transcrivim els intertítols que van apareixent al llarg de la projecció perquè la complementen i puguin esdevenir també una eina pel treball posterior.

EL GAT AMB BOTES

1. El gat amb botes.
2. Al morir un pare reparteix els seus béns.
3. Al fill petit li toca el gat.
4. El ball dels conills i el gat caçador.
5. La trampa del gat.
6. La visita reial al Marquès de Carabàs.
7. L'ogre màgic: pel ratolí dolent, un gat bo.
8. Les noces.

ALADÍ O LA LLÀNTIA MERAVELLOSA

1. Aladí o la llàntia meravellosa.
2. El somni d'Aladí.
3. Aladí es troba amb la princesa.
4. A la recerca de la llàntia.
5. Aladí aconsegueix la ma de la princesa.
6. El mag roba la llàntia.
7. Triomf i apoteosi de l'Aladi.

ALÍ BABÀ i ELS QUARANTA LLADRES

1. Sèsam, obre't !
2. Riquesa.
3. L'avariciós Cassim.
4. Cassim, enxampat i executat.
5. Els compradors d'oli disfressats.
6. Trampa fallida.
7. Mort del cabdill lladre.
8. Apoteosi i triomf d'Alí Babà.

LA BELLA DORMENT

1. Les fades bones. L' encanteri funest de la fada dolenta.
2. L' Ordre Reial.
3. Per ordre del rei, s'han de destruir totes les agulles.
4. La princesa fa 16 anys.
5. La fugida de la princesa.
6. A la recerca.
7. L'embruix s'acompleix.
8. Dormiràs durant cent anys.
9. 100 anys més tard, sortida de cacera.
10. El príncep se separa del seu seguici.
11. El castell dorment.
12. La sala dels guardes.
13. Perquè fa tant de temps que no vénis.
14. El casament de la bella dorment.

EL PETIT POLZET

1. El petit Polzet.



2. La gran misèria dels pobres
3. Desesperats per no poder alimentar els seus fills, un pobre llenyataire i la seva dona es resignen a fer-los perdre al bosc.
4. El petit Polzet recull còdols blancs per anar-los deixant al seu pas.
5. Gràcies a aquesta estratagema els infants podran tornar a casa.
6. Perduts per segona vegada el petit Polzet i els seus germans no poden retrobar el camí.
7. Veig una llum ! – diu el petit Polzet.
8. A casa de l'ogre hi ha l'ogressa bona.
9. Sento olor de carn fresca!
10. Deixa que passin la nit aquí.
11. Durant la nit.
12. La fugida.
13. Les botes de set llegües.
14. Els nens tornen a casa.

- La Banda Sonora

Audició de la Banda Sonora composta especialment per a Josep Maria Baldomà.

Josep Maria Baldomà és dels pocs pianistes que partint d'una tècnica depurada en el jazz i les músiques improvisades s'ha submergit completament en el pop no només en les músiques populars-, sinó també en The Beatles i tot el seu llegat. Probablement d'aquest interès sorgeix el seu gust fora del comú per les melodies traçades amb pols ferm i clar i per les estructures que ens porten de la ma. No és difícil entreveure en les seves composicions a Bill Evans i a Nick Drake anant de la ma o a Bela Bartok, Kurt Weil i Rufus Wainwright passant- s'ho en gran entre l'acordió i el piano. Aquestes són només algunes de les raons per les quals Baldomà en poc temps s' ha convertit en músic destacat de l'escena barcelonina gravant i militant en projectes del calibre de Refreda o Love of Lesbian.

La Banda Sonora d'aquest DVD és música instrumental molt ben adaptada a les imatges del film.

El cinema mut sempre ha anat acompanyat de música generalment interpretada en directe al llarg de la projecció per un piano o una petita orquestra. En aquesta ocasió Josep Ma Baldomà ha compost una música especialment per a les cinc pel·lícules i que acompanyarà la projecció integrant així imatges, narració i música per donar una unitat argumental i significativa a la sessió.



4. Treball posterior

Activitat	Objectius	Durada
Anàlisi d'una pel·lícula del DVD a partir del triangle QUI (personatges) QUÈ (accions), ON (ambient),	Observar i descriure quins són els elements fonamentals que constitueixen la narració fílmica de les pel·lícules que hem vist	2 hores
Comentari dels següents elements que configuren el cinema de Chomón: - Els decorats: com són? - Els personatges: com actuen? - Els trucatges: com són i quins predominen? - Els elements narratius: per exemple les danses. Com són?	Descobrir els gustos estètics dels primers anys del cinema, anomenat "cinema d'atracció" a través dels exemples del DVD	2 hores
Reinventar, a través de nova creació o l'adaptació d'alguna banda sonora existent, la música que acompanya la projecció	Descobrir la relació entre la música i el cinema	2 hores
Canviar els intertítols de les pel·lícules	Actualitzar els continguts adaptant-los a la realitat d'avui en dia	1 hora
Visionat d'una pel·lícula del DVD per tal d'identificar el moments en els que Chomón utilitza un dels seus trucatges i posteriorment relacionar-los amb la	Identificar les característiques pròpies del cinema de Chomón, saber diferenciar la realitat de la ficció i conèixer com es realitzen alguns trucs fonamentals	2 hores
Realitzar petits exercicis amb la càmera (panoràmiques, travellings, angulacions diverses...)	Descobrir les possibilitats expressives de les imatges en moviment	2 hores
Realitzar una animació amb l'ús d'un o varis trucatges utilitzats per Chomón	Aplicar les tècniques d'animació i de trucatges i conèixer-les de primera mà	2 hores
Reinventar els guions dels contes a partir de les imatges del DVD, escriure'ls i realitzar una nova projecció amb la nova narració	Estimular la imaginació a partir de les imatges per tal de crear noves històries	2 hores
TOTAL		15 h
Altres propostes:		
Visita el Museu del Cinema- Col·lecció Tomàs Mallol i realitzar la proposta temàtica: Trucs i Trucats. El Cinema, activitat formada per una visita al museu i un taller en el que es realitza una seqüència animada	Conèixer els orígens del cinema i el cinema dels primers anys que influïren a Chomón en la creació dels seus films.	3 hores
Fer la fitxa de treball posterior que se us donarà al Museu del Cinema	Aprofundir en els coneixements adquirits durant la visita al Museu	1 hora



*Observacions: per tal de realitzar algunes d'aquestes activitats, cal disposar de càmera digital al centre.

- Treball de Síntesi

Activitat: realitzar el cartell publicitari que anunciï o una de les pel·lícules del DVD o bé tot el programa, on es reflecteixin els elements més representatius que hem vist en el cinema de Chomón.

Objectiu: Sintetitzar tot l'imaginari de Chomón i per extensió del cinema dels primers temps, a través d'imatges i textos.

Metodologia a utilitzar:

1. Organitzar el treball en grups cooperatius.

2. Repartir les diverses tasques entre els components del grup.

- Selecció de :

- Títols de les pel·lícules o del Programa.

- 1 imatge o varies imatges per a il·lustrar el cartell (dibuixos, fotografies, fotogrames, pictogrames, collage de revistes...).

- Dades tècniques de la projecció: dia, hora, lloc, preu....

- Tipus de suport, material per a realitzar el cartell, sistemes d'impressió....

2- Execució del cartell

3- Exposició dels cartells a l'aula o al centre

Durada: 4 hores



5- Continguts

- Biografia de Segundo de Chomón

Chomón és el cineasta espanyol més internacional del període mut. Va ser fotògraf, pintor de pel·lícules, retolista, realitzador, guionista, director de trucatges i de fotografia, productor, inventor, investigador... És a dir, va fer gairebé tot allò que es podia fer en la indústria del cinema. Es va especialitzar però i sobretot en els trucatges, en allò que anys més tard s'anomenarà efectes especials. Per això és conegut com el "Méliès espanyol".



Va treballar a Barcelona, París, Torí i Tunísia. Va ser contractat per les principals productores del món: Pathé, Frères i Itala Film i els més prestigiosos directors de l'època, Zecca, Pastrone, Gance, se'l van disputar. Moria als 57 anys a París i les seves despulles van ser traslladades a una fossa comuna. Quan es va commemorar el centenari del cinema, una emissió de segells duia el seu retrat. Ningú sabia qui era, malgrat que a moltes filmoteques de tot el món hi ha còpies de pel·lícules atribuïdes a Segundo de Chomón.

Segundo de Chomón (Terol, 1871- París, 1929). De nom complet: Segundo Víctor Aurelio de Chomón Ruiz. El seu pare, Isaac Chomón Gil, era un metge destacat a Teruel al quarter de la Guàrdia Civil. La seva mare, Luisa Ruiz, era natural de Calamocha (prop de Saragossa).

1895: marxa cap a París on coneixerà a la seva futura esposa: Julienne Alexandrine Mathieu Mouloup (França, 1874 – Itàlia, 1944). Tota la seva família prové del món de la faràndula : té un germà i dues germanes, que igual que ella, es dediquen també al teatre i al vodevil. Julienne també serà estreta col·laboradora i protagonista de moltes de les cintes del seu marit. Fruit del matrimoni entre Julienne i Chomón naixerà Robert (París, 1897 – Turí, 1957). Treballarà amb el seu pare com a operador de càmera i ajudant.

1897: deixa la seva dona i el seu fill i marxa de París a Barcelona, on s'allista a l'exèrcit com a voluntari. L'envien a Cuba on farà de telegrafista, escrivent i delineant a l'Havana. Retornarà a Espanya el 1899, i se'n va cap a París a retrobar-se amb la família. La seva dona no va deixar de treballar com a colorista per les principals cases de cinema: l'Star Films de Geòrges Méliès i la Pathé i va ser la que el va introduir al món del cinema professional, no a París sinó a Barcelona, on s'hi traslladen el 1902, en un estudi que a més d'acolorir, treballarà per la Pathé des de Barcelona (acolorint i traduïnt intertítols), farà de distribuïdor de les pel·lícules de l'Star Film i produirà els seus films.

1902-1905: Chomón s'associa amb Alberto Marro i el capitalista Macaya, formant així la Macaya y Marro, una empresa que es dedicarà a fer documentals. També fan curts publicitaris i versions de contes (d'aquesta època trobem algunes de les 5 pel·lícules del DVD Chomón per a la mainada).

Chomón esdevé doncs representant a Espanya de la Pathé i alhora els hi envia documentals de temàtica espanyola: filma el Tibidabo, Barcelona, Montserrat.

1904 : a Barcelona, participa en un projecte cultural la "Sala Mercè" liderat pel pintor Lluís



Graner: una sala d'espectacles polivalent on s'hi reunien diferents llenguatges artístics: la música, el teatre, l'escenografia, la pintura, l'escultura, la dansa... I el cinema també hi va tenir un paper i Chomón era el responsable de les activitats de cinema.

1905-1909: Segundo de Chomón treballa per la Pathé Frères, a París. La Pathé era una productora molt forta. Com que al mercat hi havia gran demanda de material de diferents gèneres, van contractar a molts professionals, d'entre els quals Chomón, responsable del trucatge, dit també del gènere de les "fantasmagories". Com que no tenien problemes de subministrament de cel·luloide van estimular exageradament la creativitat i innovació en els diferents gèneres i tècniques, fet que a Chomón li va donar molta llibertat.

A partir de 1909: en el context cinematogràfic general hi ha un canvi en la temàtica de les pel·lícules. La societat està saturada de gèneres fantàstics, i sorgeixen altres films més realistes, melodramàtics, adaptacions històriques i literàries, documentalistes... Chomón s'haurà de dedicar, per ordres de la Pathé, a la gravació d'escenes quotidianes de la vida espanyola, que era de bon veure a les contrades franceses. Per això trobem imatges més documentalistes i sense massa trucs. Chomón estarà molt influenciat pel gust francès en la seva etapa documentalista (1906-1910), i tindrà més influència italiana per a les cintes argumentades (1910-1914).

1909: Chomón busca un soci capitalista per portar a terme alguns projectes, i s'associa amb Joan Fuster Garí (amb qui ja havia fet "El petit Polzet" el 1903). Per diferències d'interessos, Fuster i Chomón se separen. Un volia treure més benefici i l'altre volia només preocupar-se per millorar els aspectes tècnics. Algunes de les innovacions de Chomón d'aquesta època, associada a Fuster són: la presència de rètols que expliquen les escenes i els primers: flashback (tècnica utilitzada en el cinema, però també en la literatura, que altera la seqüència cronològica de la història amb moments diferents del passat) i flaschforward: és refereix a un salt cap endavant en la narració mitjançant la qual s'avancen a l'espectador elements de l'argument.

Chomón ja no filma a ritme frenètic de 1 cinta per setmana, sinó a 1 cinta per mes. D'aquesta etapa en destaca la seva 2^a versió de *El Petit Polzet*.

1911: Chomón treballarà per la Iberico Films delegada de la Pathé a Barcelona. Coloreja les pel·lícules amb la tècnica que va crear: el cinemacoloris.

1912: es trasllada a Turi: el realitzador de la productora italiana Itala Films, Giovanni Pastrone, altrament conegut com Piero Fosco li ofereix que treballi com a operador i truquista, a part de fer de realitzador. Fosco li donarà gran llibertat en els trucatges, i sembla que això desencadena gran felicitat en Chomón, que ja s'hi va traslladar amb tota la seva família. És un moment de transició en el cinema, ja que hi ha un canvi de concepte com a espectacle. És el pas de curts a llargs metratges.

1913-1914: serà director de fotografia i responsable dels trucatges en el mític film de *Cabiria*, de Itala Films, realitzada per Piero Fosco, considerada una obra important de la Història del Cinema, amb efectes i decorats grandiloqüents. Al 1919 apareix per primer cop en els films de Chomón una sobreimpressió de text i imatge a la vegada. Quan arriba a Itàlia el cinema és ja una gran indústria, les tasques estan molt especialitzades i Chomón tindrà molta menys llibertat que abans, quan treballava per la Pathé, per fer i proposar pel·lícules pròpies.

1923: retorna a París per continuar amb els seus estudis sobre la pel·lícula amb color. Amb



l'enginyer Ernesto Zollinger van guanyar aquest mateix any un premi per haver millorat el sistema de colors de la cinta. Però els americans patentarien el Technicolor de 2 i 3 colors i farien les seves primeres pel·lícules als anys 30.

1927: col·labora amb el llarg metratge d'Abel Gance "Napoleó".

1928: Segundo de Chomón és enviat al Marroc per fer proves de color, ja que allà hi ha més claror i hores de sol. Però els resultats no són gens satisfactoris. I segurament ja malalt, retorna a París.

1929: morirà al costat de la seva família el 2 de maig. La vídua Julienne i el seu fill Robert tornen a Turí, a la casa que encara conservaven, i on hi va viure el seu nét: Piero Chomón.

- Chomón i el cinema

El cinema de Chomón en el seu context

Chomón es va trobar amb un art que tot just començava i el va deixar a les portes del cine sonor. I durant 29 anys va evolucionar i va fer evolucionar el llenguatge cinematogràfic sense perdre mai el pas i no va quedar mai fora d'aquesta cursa.

En els seus inicis es va estrenar amb les vistes panoràmiques a la manera dels germans Lumière i va incrementar el seu catàleg personal amb pel·lícules de fades, de persecucions, històriques, teatrals, drames, westerns, còmiques, fantasmagories.

Chomón es va saber adaptar bé als canvis estètics del cinema, passant a fer un cinema ple d'efectes i trucatges a un cinema més narratiu, aquell que explica una història a l'espectador.

Inicialment es va optar pel cinema com un mitjà per presentar vistes, imatges que impactessin al públic, plenes de càrrega visual. Així el cinema atreia a l'espectador a través de la sorpresa que provocaven els trucatges, del que el francès Georges Méliès en va ser el mestre. L'acolorit de les pel·lícules, accentuava aquesta voluntat de captivar la mirada de l'espectador. Estudiosos del cinema n'anomenen, d'aquest tipus de cinema "cinema d'atraccions" que busca moments espectaculars per sorprendre i meravellar al públic i que té molt a veure amb els espectacles de l'època com el circ, el music-hall, el teatre popular, les atraccions...perquè abans de res, el cinema és,espectacle. Ja a partir del 1907-1909 Chomón va fent més complexes les seves pel·lícules amb la voluntat narrativa, tot i que hi conviuen els trucatges, passant del cinema d'atraccions a un cinema (proto)narratiu: on els trucatges deixen de ser el punt central i exclusiu de la pel·lícula i passen a ser un element més del discurs fílmic.

Aquest canvi es veu per exemple en *El petit Polzet* (1909) que inclou una planificació, un relat complex, l'ús d'intertítol i en la que els trucatges apareixen en funció de les necessitats del relat.

Chomón va ser un precursor del cinema d'animació juntament amb Cohl i Mac Cay, que haurien begut de l'herència dels seus antecessors, sobretot d'Émile Reynaud que al 1888 registre un invent seu, el Teatre òptic amb el que fa els primers dibuixos animats, hereu alhora de les joguines òptiques i tots els aparells que permeteren animar els dibuixos primer, i les fotografies després, a partir mitjans s. XVIII.

Chomón va utilitzar variades tècniques d'animació: retallables, ombres xineses, siluetes



animades, fotografies retallades, figures de fang, objectes. Treballava amb una truca, especialment creada per ell, que posava sobre una bastida i posava els dibuixos a uns 2 metres per sota, i anava gravant a pas de manovella. Aquesta tècnica, coneguda com "l'stop-motion" o rodatge fotograma a fotograma. A vegades combinava realitat i ficció amb la introducció, a pel·lícules, de marionetes, ninots articulats, i autòmats a les seves gravacions (a partir de 1908 sobretot).

- Tècniques i Recursos Cinematogràfics utilitzats per Chomón

El color

Va començar pintant a mà els primers films de fantasia, i l'obsessió pel color no el va abandonar mai.

La coloració manual de cintes l'inicia Edison, amb el Kinetoscopi, el 1894. Georges Méliès munta el seu propi taller de coloració el 1897, amb Julienne Mathieu com una de les principals responsables. Ella integra els treballs del seu marit al taller, que adquireixen gran prestigi per la imaginació, detalls i precisió: es posava color a mà a les cintes fotograma a fotograma, mitjançant anilines dissoltes amb aigua i alcohol.

Als tallers de coloració hi havia una distribució molt concreta de feines, ja que cada treballadora només utilitzava un color. Els més difícils d'aplicar eren el blau cel i el color carn, que corresponien a les feines de més categoria, i per tant als sous més elevats.

Chomón havia ideat un sistema de coloració: el POCHOIR: consistia en fer 1 matriu per a cada color seguint fotograma a fotograma, com una plantilla transparent que tenia retallats els objectes concrets o les zones que havien d'anar d'un color determinat. Després, sobreposava les 2 cintes (la plantilla i la pel·lícula) i hi aplicava l'anilina del color seleccionat (normalment en feia servir 8 de diferents). Si calia, es podien retocar a mà al final.

El moviment de la càmera

Des de les seves primeres pel·lícules Chomón se n'havia adonat ja que el cinema era sinònim de moviment. A la càmera estàtica hi va posar rodes i va inventar el "carello" (1905), antecessor del *travelling* dels americans. Aquest moviment es basava en una plataforma muntada sobre patins, sobre la qual es col·locava la càmera, moltes vegades també col·locada sobre un cotxet de mainada. Ja havia col·locat la càmera sobre un funicular i un tren cremallera (1901).

Els angles de gravació

La gravació zenital: dins l'estudi de gravació posava la càmera al sostre, o en angle de 90°. Això li donava la possibilitat de fer creure a l'espectador que algú caminava pel sostre d'una habitació, o que algú nedava al fons del mar (essent el decorat completament sec), canvis de perspectiva, utilització de maquetes vistes des de dalt (i no frontals). Aquesta situació de la càmera ja l'havia utilitzat Méliès, en diferents ocasions.

Els trucatges

Chomón va traslladar el truc de màgia al cel·luloide i va acabar fent invisibles els efectes especials.

- L'aparell 12: Chomón va inventar una càmera, a partir del Cinematògraf dels germans Lumière, que anomenà Aparell 12 que li servirà per a millorar els seus trucs. Amb aquesta càmera farà les cintes de ficció que es basen en els contes més populars, com ara *El Petit Polzet*, el 1903 i *Gulliver al país dels gegants*, de 1905.

- Chomón té un pas de manovella retocat que desplaça la cinta a 1/8, o sigui, que 1 volta



de manovella =1 fotograma. Amb el pas de manovella habitual, era 1 volta =8 fotogrames. Així pot rodar fotograma x fotograma i anar parant la càmera per moure personatges, canviar de lloc objectes....

- té la possibilitat de moure la manovella en dos sentits, endavant i endarrere. Apareix doncs el moviment invertit on es pot veure varies vegades. Es produïen així efectes molt imaginatius, com el que provoca veure el moviment de les coses al revés.

- té comptador de fotogrames que li anirà molt bé a l'hora de "sobre impressionar imatges" ja que es pot fer amb molta més precisió.

- pot fer foses encadenats:mentre una imatge va desapareixent,una altra imatge va apareixent evitant la transició brusca de l'aturament de càmera. Aquesta tècnica era manual en la càmera, tornant enrere l' impressionat per tornar a impressionar els mateixos fotogrames, primer tancant paulatinament el diafragma i després obrint-lo.

Chomón va ser un gran estudiós dels trucatges que anava perfeccionant Méliès, qui els va descobrir per casualitat, i qui deia que de trucs només n'hi podi haver de 6 classes: 1- parada de càmera; 2- trucatge fotogràfic; 3- trucatge mitjançant maquinària teatral; 4- trucatge de prestidigitació; 5- trucatge de pirotècnia; 6- trucatge de química.

També deia que d'aquestes 6 se'n podien fer diverses derivacions, com serien:7- les sobreimpressions; 8- les dissolències; 9- l'ús de maquetes (*Choque de trenes*,1902); 10- l'exposició múltiple; 11- els cachés; 12- les vistes a través d'un aquari (per fer impressió de submarines).

Alguns trucatges explicats:

- La parada de càmera: consistia en que en un moment determinat de l'acció, es parava el rodatge i es canviava un actor o el vestuari per un altre, i llavors el canvi bruscat en projecció donava el seu efecte.

- La pirotècnia: li va permetre la reconstrucció de batalles navals, erupcions volcàniques o enfonsaments de vaixells. Un dels primers "Titànics" de la història del cinema va ser obra de Chomón.

- Les sobreimpressions:consisteix en impressionar dues o més vegades la mateixa pel·lícula, la qual cosa fa que les imatges gravades es superposin. És un altre dels trucatges inventats per la fotografia que adquireix millor valor en el cinema degut al moviment.

- Les diferents escales: el trucatge consisteix en posar dos o més actors a diferents distàncies o escales de la càmera. La dificultat està en què encaixin els gestos, mirades i accions: podem veure aquest trucatge a *El Petit Polzet*,(1909).

Els cachés (amagats) eren les diferents formes de sobre impressionar el cel·luloide. Es tapava part del fotograma amb cel·luloide opac. Aquesta part tapada quedava verge, i es podia tornar a impressionar (sempre tapant l'altra part amb un contra-caché). No era difícil fer sobreimpressions, només calia ser molt precís. Chomón tenia una gran col·lecció de mascaretes amb diferents formes per fer els cachés (forats en forma de pany, finestres, quadres, rombes, estrelles, ovalades, rodones, prismàtiques...El cinema l'usà com a



element narrador , per exemple el fet d'usar l' ull d'un pany per a veure què estava passant dins una habitació, des del punt de vista del "voyeur".

- Comentari dels contes seleccionats i la funció educativa del conte

Charles Perrault (París, 12 de gener de 1628 - París, 16 de maig de 1703) Escriptor francès. Va començar a estudiar literatura en el col·legi "Beauvais" de París, però es va diplomar en dret i va començar a exercir com a advocat el 1651, tot i que a partir del 1683 es va dedicar plenament a la literatura.

Tot i que va escriure algunes obres per a adults es va fer famós sobretot per a recollir contes de tradició oral i publicar-los en un llibre, anomenat "Històries o contes del passat" o també "Contes de la mare Oca", (1697), nom que li ve donat pel dibuix que apareix a la portada, amb el que va fundar un nou gènere literari, la *faula*. És un recull d'onze contes com La Caputxeta Vermella, Barba blava, La Bella Dorment, La Ventafocs, La Bella dorment, Petit Polzet, Pell de ruc o El gat amb botes.

Destaca que en els seus contes, hi acostuma a haver una lliçó, i el final de la història sempre és feliç, encara que en la versió oral no ho fos.

- Alguns comentaris dels contes que apareixen al DVD

- *El gat amb botes*. Com a tema representaria una fusió de dos temes molt comuns al llarg de la història: l'animal espavilat que fa fortuna o bé el pobrissó que amb la seva astúcia i bona sort aconsegueix fer-ne. Però el gat de Perrault té un detall molt original, les botes, que ens podrien fer pensar també amb el Petit Polzet.

- *La Bella dormen*: Els temes que giren al voltant de la bella dorment la reunió de les fades al costat del bressol, el banquet que els ofereixen, la maledicció de la fada venjativa, l'objecte màgic que quan punxa fa venir son, el despertar amb l'arribada de l'heroi, pertanyen tots a una llarga tradició popular i existien altres antecedents literaris abans de Perrault. El conte de Perrault és un dels més bells, per l'estil, el llenguatge clar, per la plasticitat ...

- *El petit Polze*. També el petit Polzet ajunta temes fonamentals de la tradició oral: els nens abandonats per un costat i per l'altre el petit Polzet pròpiament dit, és a dir el petit heroi i el seu enfrontament amb el gegant

Dels contes de Perrault se n'ha escrit molt, s'hi han vist molts significats diversos: per alguns els contes són un "dialecte de la mitologia", altres veuen en els fets i els personatges encarnacions de fenòmens naturals i per altres són reminiscències de vells mites primitius, però també hi ha interpretacions al·legòriques, etnològiques, químiques, psicològiques i fins psicoanalítiques. Tot plegat i en el fons són contes per ser contats.

- Aladí i la llàntia màgica i Ali Baba i els 40 lladres. Són contes que forment part de *Les mil i una nits*, que aplega narracions, de tradició oral i escrites en àrab, que provenen de la Índia, d'Iran, de l'antic Egipte, de la tradició grega i hebrea. El recull es va iniciar probablement cap al segle IX i va cristal·litzar cap al segle XV. A partir de 1704, Jean-Antoine Galland, orientalista francès erudit i amant de les antiguitats, va publicar la seva versió francesa amb el títol *Alf layla walayla*. Va ser el primer episodi d'un procés de difusió i popularització que trobaria en els països d'Europa camp adobat. Representa l'univers literari més important que la tradició àrab i el patrimoni cultural oriental han donat a la cultura universal.

La història marc és la següent: un sultà va sorprendre la seva dona enganyant-lo amb un altre home. Furiós, va decidir que cada dia es casaria amb una noia de la noblesa,



conviurien una nit i a la sortida del sol la mataria. Xahrazadvà acabar amb aquesta successió de morts mitjançant el seu talent com a narradora: cada nit començava un conte que deixava inacabat fins a la nit següent. Així va aconseguir conservar la vida fins que el sultà va decidir quedar-se amb ella per sempre. Entre les històries que explicava Xahrazad n'hi ha de molt famoses, com el conte d'*Alí Bab i els 40 lladres*, *Aladí i la llàntia meravellosa*, *Les aventures de Simbad el Marí...*

- Els contes i la seva funció educativa

Quan pensem en un conte pensem en una narració més o menys fantàstica que té un començament, un desenvolupament i un final. Els contes són eines màgiques que malgrat la nostra societat industrial i de consum, segueixen interessant els nens que els reactualitzen ràpidament.

“El conte recupera i prolonga la iniciació a nivell de l'imaginari. Constitueix una diversió i una evasió només per a la consciència superficial i especialment per a la consciència de l'home modern; en la psique profunda, els arguments iniciàtics conserven la seva gravetat. Sense adonar-se'n i creient divertir-se o evadir-se, l'home de les societats modernes es beneficia encara d'aquesta iniciació aportada pels contes.” (M. Eliade. Mite i realitat).

Segons la definició de conte del diccionari de la Gran Enciclopèdia Catalana:

Conte:

[s. XIV; del ll. computus 'càlcul' (v. contar)]

m 1 1 Rondalla.

2 LIT Narració, generalment breu, d'un fet o d'una sèrie de fets reals, llegendaris o ficticis, amb la intenció d'entretenir, divertir, moralitzar, etc.

3 conte de la vora del foc Rondalla de la vora del foc. 4 i conte contat ja és explicat Frase amb què se sol concloure la narració d'un conte. 2 Relació d'un esdeveniment fals o de pura invenció.

Però les virtuts dels contes són moltes més: els són relats de comprensió fàcil que solen permetre una bona memorització. El fet d'estimular la fantasia fa que l'infant pugui veure les coses amb els ulls dels altres, per tant afavoreix l'empatia. També són font de creativitat, de producció d'acció.

Com diu Gianni Rodari “(...) des dels primeríssims anys de vida, el nen ha de tenir un instrument que l'ajudi a construir sòlides estructures a la seva fantasia, a reforçar la seva capacitat d'imaginació”.

Transmeten maneres d'entendre el món, plantegen models de relació positiva i negativa que permeten situar els nens dins el seu propi aprenentatge de socialització. A més a més tenen un caràcter col·lectiu; hi ha referents culturals comuns de diferents generacions, que permet intercanviar experiències de com és interioritzat pels diferents usuaris. El poder de meravella dels contes és compartit.

Quan expliquem contes als nens i nenes afavorim el desenvolupament de les seves capacitats comunicatives, reforcem els seus mecanismes de memorització i potenciem la seva imaginació i creativitat. L'assimilació de noves històries i arguments de temps passats i llunyans fa que els infants descobreixin nous horitzons i s'apropin a mons diferents del seu dia a dia. D'aquesta manera s'amplia la seva percepció de la realitat, que esdevé més rica, complexa i estructurada.



6- Valoracions de la Guia Didàctica

- Valoracions de l' alumne/a

A partir dels criteris: molt be, bé, regular i malament valoreu (amb l'ajuda del professor) els següents aspectes:

	Molt bé	Bé	Regular	Malament
Els continguts de la Guia Didàctica				
Les pel·lícules de Segundo de Chomón del DVD				
L'activitat de visualització del DVD				
Les activitats proposades a la Guia Didàctica				

Després d'haver fet totes les activitats, a sessió de la Filmoteca i el treball de la Guia Didàctica, com valoreu el cinema que feia Segundo de Chomón.

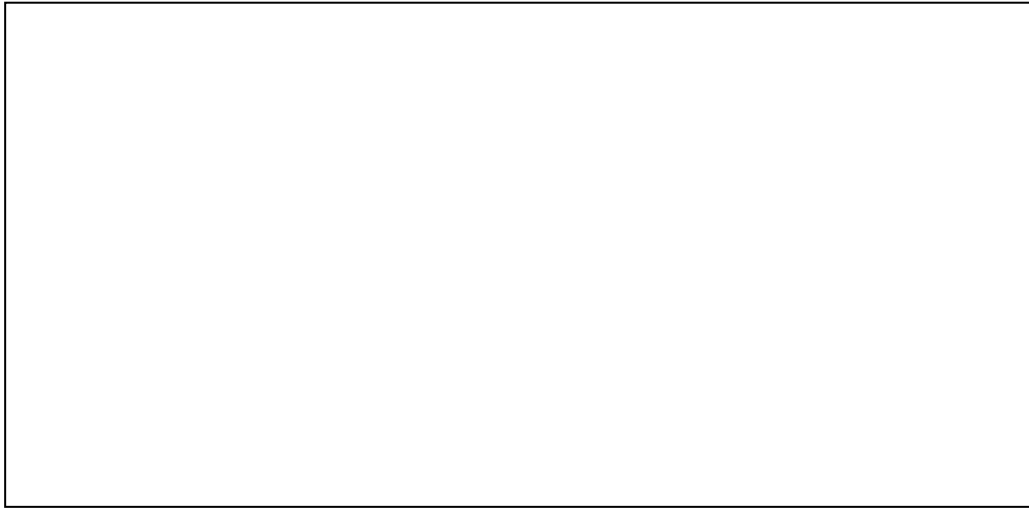
Què t'ha sorprès més del que has vist al DVD ?

Què és el que t'ha agradat més de les activitats proposades a la Guia i què és el que menys t'ha agradat de la Guia?

Creus que el cinema és un bon mitjà per explicar contes que tan bé coneixes?



Si vols omple aquesta bústia amb algun comentari, un dibuix o una frase:



- Valoracions del professor/a

A partir dels criteris: molt bé, bé, regular i malament valoreu els següents aspectes:

	Molt bé	Bé	Regular	Malament
Els continguts de la Guia Didàctica				
Les pel·lícules de Segundo de Chomón del				
L'activitat al cinema o a l'aula (projecció i narració)				
Les activitats proposades a la Guia Didàctica				

Creieu que la selecció de les pel·lícules de Segundo de Chomón ha estat l'adequada així com el treball de visualització i anàlisi que es proposa als alumnes? Ho podeu argumentar:

Què us ha semblat més interessant i que hi heu trobat a faltar a la Guia Didàctica?

Què us ha semblat més interessant de l'activitat conjunta (anada al cinema, ús de la guia didàctica i treball posterior (a l'aula o alguna proposta suggerida a la guia). Ha acomplert amb les vostres expectatives?

Creieu que la selecció dels contes populars és un bon mitjà per tal d'aproximar els alumnes al cinema dels orígens, és a dir al cinema mut? Per què?



Ompliu aquesta bústia de suggeriments :

Aquesta valoració és molt útil per a tal de millorar el que és millorable i conèixer de primera mà l'opinió dels protagonistes: professors i alumnes. Us agrairíem que poguéssiu enviar-nos les avaluacions a una de les següents adreces electròniques:
fcc@federaciocatalanacineclubs.net ; educart@educart.biz ; sgalvan@ajgirona.org

Moltes gràcies.



7- Recursos Educatius

Adjuntem una relació de material documental, audiovisual i de la xarxa per tal d'ampliar els continguts sobre Segundo de Chomón, el cinema dels primers anys i a l'entorn dels contes populars i el seu ús educatiu.

a. Equipaments:

- Biblioteca: de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya
Portal Santa Madrona, 5-8
08001 Barcelona
Tel. 93 316 27 80
Fax. 93 316 27 81 bibliofilmoteca.cultura@gencat.net <http://www.gencat.cat/cultura/icic>

- Arxiu de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya
Gran Via Corts Catalanes, 184
08038 Barcelona
Tel. 93 298 82 60
Fax. 93 298 82 61 arxiufilmoteca.cultura@gencat.net <http://www.gencat.cat/cultura/icic>

- Federació Catalana de Cineclubs
c/ Casanova, 3-5-7, escala esquerra, entresòl 7a
08011 Barcelona
Tel. 932890562
Fax. 932890563
fcc@federaciocatalanacineclubs.net
<http://www.federaciocatalanacineclubs.net/>

- Museu del Cinema- Col·lecció Tomàs Mallol c/ Sèquia, 1
17001 Girona
Telèfon: 972 412 777
Fax: 972 413 047
museu_cinema@ajgirona.org

Institut del Museu del Cinema Telèfon: 972 412 777 mpuigdevall@ajgirona.org

b. Fons d'imatges i documentals:

Per poder localitzar les pel·lícules de Segundo de Chomón o bé bibliografia sobre ell, així com d'altres cineastes contemporanis, existeixen uns fons d'imatges i fons documentals que guarden tot el material i el posen a disposició dels investigadors o dels autors de documentals i llibres, per exemple la M^a Dolors va haver de recórrer aquests arxius per trobar pel·lícules i informació de Chomón per a realitzar el documental de TV3.

- Fons d'imatges:

A Girona: el Museu del Cinema-Col·lecció Tomàs Mallol

A Barcelona: la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya

A Madrid: la Filmoteca Espanyola

A París: la Cinémathèque Française. Musée du Cinéma.

A Torí: el Museo Nazionale del Cinema- Fondazione Maria Adriana Prolo

- Fons documentals:



A Girona: el Museu del Cinema-Col·lecció Tomàs Mallol

A Barcelona: la Biblioteca de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya

A Lió: l'Institut Lumière-Famille Lumière

c. Material audiovisual i pàgines web:

- Chomón. Televisió de Catalunya. 2001. VHS

- <http://www.tv3.cat/chomon>

8 - Bibliografia i material consultat

Escrita:

- AA.VV; Per a una didàctica dels mitjans audiovisuals, Departament d'Ensenyament, 1990.

- DE PUIG, Irene; Contes per pensar, edicions Destino, 1996.

- MINGUET BATLLORI, Joan Maria; Segundo de Chomón, més enllà del cinema d'atraccions (1904-1912), Filmoteca de la Generalitat de Catalunya, 1999

- PASCUAL, Emilio; Contes d'Antany de Charles Perrault, ed. Barcanova, 1983

- SÁNCHEZ VIDAL, Agustín; El cine de Chomón. Caja de Ahorros de la Inmaculada de Aragón, 1992

- THARRATS, Juan Gabriel; Los 500 films de Segundo de Chomón, Universidad, Prensas Universitarias, 1988

Webs:

- <http://www.tv3.cat/chomon>

Material audiovisual:

- Chomón. Televisió de Catalunya. 2001. VHS



Annex – Materials pel treball previ

Biografia de Segundo de Chomón

Segundo de Chomón (Terol, 1871- París, 1929)

1895- marxa cap a París on coneixerà a la seva futura esposa: Julienne Alexandrine Mathieu Mouloup (França, 1874 – Itàlia,1944). Julienne serà estreta col·laboradora i protagonista de moltes de les cintes del seu marit. Del matrimoni entre Julienne i Chomón naixerà Robert (París,1897 – Turí, 1957).Treballarà amb el seu pare com a operador de càmera i ajudant.

1897- deixa la seva dona i el seu fill i marxa de París a Barcelona,on s'allista a l'exèrcit com a voluntari L'envien a Cuba. Retornarà a Espanya el 1899, i se'n va cap a París a retrobar-se amb la família.

1902-1905- trobem que Chomón s'associa amb Alberto Marro i el Sr. Macaya. Formen una empresa que es dedicarà a fer documentals. També fan curts publicitaris i versions de contes (d'aquesta època trobem algunes de les pel·lícules del DVD Chomon per a la mainada).

1904-a Barcelona, participa en un projecte cultural la “Sala Mercè”. Chomón era el responsable de les activitats de cinema.

1905-1909- Segundo de Chomón reballa per la Pathé Frères, a París. Van contractar a molts professionals. Ell serà responsable del trucatge, també es deia del gènere de les “fantasmagories”.

A partir de 1909- La societat està ansada de gèneres fantàstics, i sorgeixen temes més realistes. Chomón s'haurà de dedicar a la gravació d'escenes quotidianes de la vida espanyola, que era de bon veure per França.

1909-Chomón s'ajunta amb Joan Fuster Garí (amb qui ja havia fet *El petit Polzet* el 1903).Chomón ja no filma tantes cintes, ara ja no fa 1 cinta per setmana, sinó a 1 cinta per mes. D'aquesta etapa en destaca la seva 2^a versió de *El Petit Polzet*.

1911- Chomón treballarà per la Iberico Films delegada de la Pathé a Barcelona. Dóna color a les pel·lícules amb la tècnica que va crear:el cinemacoloris.

1912- es trasllada a Turi: Giovanni Pastrone, també conegut com Piero Fosco li ofereix que treballi com a operador i truquista, a part de fer de realitzador a l'empresa Italo Films.

1913-1914- serà director de fotografia i responsable dels trucatges de la pel·lícula *Cabiria* realitzada per Piero Fosco, considerada una obra important de la Història del Cinema, amb efectes i decorats grandiloqüents.

1923- retorna a París per continuar amb els seus estudis sobre la pel·lícula amb color.

1927- col·labora amb el llarg metratge d'Abel Gance, *Napoleó*.

1928- Segundo de Chomón és enviat al Marroc per fer proves de color, ja que allà hi ha més claror i hores de sol. Retorna a París.



1929- mor el 2 de maig. La vídua Julienne i el seu fill Robert tornen a Turí, a la casa que encara conservaven, i on hi va viure el seu nét: Piero Chomón.

Chomón. El documental de TV3



Fitxa Tècnica:

Guió i Direcció: Ma Dolors Genovès

Realització: Antoni Matas

Producció: Montserrat Pérez i Edgar Ger Recerca

d'Imatges: Glòria Rocafiguera Animació i disseny

gràfic: Xavier Comas Música original: Joan Pineda

Muntatge musical: Adolfo Pérez Muntatge AVID:

Lluís Cabeza Operador càmera: Tristan Cardona

Assessorament: Henri Bousquet, Palmira Gonzàliz,

Anton Gutiérrez

Durada: 55' Any: 2001

Idioma: català

VHS. Per visualitzar-lo es pot contactar amb TV3 o a l'Institut d'Estudis del Museu del Cinema (Girona).

[http://www.tv3.cat/chomon\(informació sobre Segundo de Chomón i el documental\)](http://www.tv3.cat/chomon(informació sobre Segundo de Chomón i el documental))

Premis:

- 1er. Premi CINEMA RESCAT a la realització audiovisual amb la millor utilització del patrimoni cinematogràfic (imatges d'arxiu).

- Finalista: FIAT/IFTA TelevisionArchive

- Seleccionat: Festival Internacional de Cinema de Catalunya. Sitges. Octubre, 2001; Le Giornate del Cinema Muto. Sacile (Itàlia). Octubre, 2001; Jornades París-Barcelona. Instituto Cervantes. París. Octubre, 2001

Sinopsis:

Chomón és un documental que es capbussa en l'extensíssima filmografia chomoniana. A través de 36 pel·lícules es veu l'evolució d'aquest pioner del cinema: des dels primers films de trucs, passant per *Cabiria* (1913) i *Napoleon* (1926), fins al somni surrealista d' *El negro que tenía el alma blanca* (1926). Entre aquests 36 títols, n' hi ha dos d'inèdits: *Vittoria o morte* (1913) va ser un dels primeríssims "Titànics" de la història del cinema i *Lulú, la scimmia* (1923), una història de lladres i serenos, és un film íntegrament d'animació de ninots.

En aquest documental acompanyen a Chomón molts altres pioners d'Europa i dels EUA: apareixen 76 documents fílmics i sonors, testimonis únics dels orígens del cinema com per exemple l' *Annabelle butterfly dance*, un dels primers films de la factoria Edison pintat a mà; els primers intents de sincronització d'imatge i so de la casa Gaumont; la veu de George Méliès rememorant l'impacte de les imatges en moviment; els primers films censurats; escenes del rodatge de *Cabiria*. Tots aquests films formen part del patrimoni cultural del segle XX.

Argument dels contes

El gat amb botes: basat en un conte de Charles Perrault.

Un moliner va deixar com a herència als seus fills un molí, un ase i un gat. Al fill petit li tocà el gat lamentant-se de la seva mala sort. Però el gat va fer ric al seu amo gràcies a la imaginació i la capacitat per convèncer els altres. Així el protagonista aconsegueix



propietats, gaudeix d'una posició social i es pot permetre ser generós amb els altres.

Aladí i la llàntia meravellosa: basat en un conte de Les mil i una nit.

Aladí, fill d'un pobre sastre, anomenat Mustafà, estima sense esperança la princesa Badrolbudur filla del sultà. Aladí troba un dia a un bruixot africà que se l'emporta a buscar una llàntia de meravelloses propietats. Després de nombroses peripècies Aladí es troba en possessió de la llàntia i gràcies a aquest talismà adquireix riqueses immenses que li van permetre poder casar-se amb la princesa.

Ali Babà i els 40 lladres: basat en un conte de Les mil i una nit.

Ali Baba és un pobre llenyataire de l'Aràbia que per casualitat descobreix la cova dels 40 lladres, que l'obrien i tancaven amb facilitat dient les paraules màgiques. El germà ric d'Ali Baba, Casim, descobreix que de cop el seu germà és ric i vol esbrinar d'on surt tal riquesa, fins que arriba a la cova i queda atrapat a dins. Els lladres persegueixen qui ha entrat a la cova fent-se passar per venedors d'oli però Morgiana, la criada descobreix l'engany i mata als lladres, salvant així a Ali Baba.

La Bella Dorment: basat en un conte de Charles Perrault.

Un rei i una reina estaven preocupats i enfadats, no tenien cap fill, fins que un dia van tenir una nena. La fada dolenta va vaticinar que es punxaria amb una agulla i es moriria, però l'encanteri de la fada bona va submergir la princesa en un profund son durant 100 anys. Quan el príncep decideix creuar el bosc i entrar al castell, la princesa torna a la vida.

En Polzet: basat en un conte de Charles Perrault

A en Polzet no hi ha qui l'aturi, ni ser el germà més petit de set germans, ni ser potser el més dèbil, ni les dràstiques decisions que els seus pares es veuen obligats a prendre en un ambient d'extensa pobresa i necessitat. L'instint de supervivència fa que escolti la conversa dels seus pares per saber què passarà el dia següent, manegar-se-les per deixar un rastre que permeti tornar a casa, enganyar el terrible ogre i aconseguir les seves botes de set llegües.

Filmografia de cinema mut

Filmografia de Segundo de Chomón:

- Barcelona, Parc au Crépuscle (1904)
- L'Album Merveilleux (1905)
- Le Roi des Dollars (1905)
- La Poule aux oeufs d'or (1905)
- Ah! La Barbe (1905)
- Aladin ou la lampe merveilleuse (1906)
- Les Fleurs animées (1906)
- Ki Ri Ki acrobates Japonais (1907)
- Excursion dans la Lune (1908)
- Le sculpteur Express (1907)
- Les Lunatiques (1908)
- Elèctric Hotel (1908)
- Voyage au Planete Júpiter (1909)
- Une excursion incohérente (1909)
- Burgos (1911)
- Superstition Andaluse (1912)



Podeu trobar aquests materials audiovisuals del fons videogràfic de la Filmoteca de Catalunya de la Federació Catalana de Cineclubs. Altra filmografia de cinema mut:

- Voyage dans la lune (1902) de Gèorges Méliès
- El Maquinista de la General (1927) de Buster Keaton
- The Kid (1921) de Charles Chaplin

Podeu trobar aquests materials audiovisuals al fons videogràfic de la Federació Catalana de cineclubs i al fons audiovisual de l'Institut d'Estudis del Museu del Cinema(Girona) i també al Centre de Recursos més proper.

Filmoteca
de Catalunya

